

KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIERNAS FÖRENING

Övers. för kännedom *t. E. Jarlbo,*
Skatteverket samt adv. Elison
Stockholm i Högsta domstolens
kansli 2004-04-01

I tjänsten:
M. Alenfall

HÖGSTA DOMSTOLEN	
Ink.	2004 -04- 0 1
Dnr	Ö4314 /2003.
Aktbil. nr	12

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

YTTRANDE I MÅL Ö 4314-03

Svenska Handelsbanken AB (publ) ./.. Staten genom
Riksskatteverket

Konkursförvaltarkollegiernas förening har beretts tillfälle
att avge yttrande i rubricerade mål.

Föreningens ståndpunkt

Föreningen tillstyrker att Svenska Handelsbanken AB:s talan
bifalles, enär föreningen anser att Alecta-medel utgör en del
av den näringsidkarens lösa egendom som omfattas av 2 kap 1 §
1 st. lag (1984:649) om företagshypotek.

Skäl för föreningens ståndpunkt

Alecta är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Enligt 4 § i bolagsordningen utgörs delägarna i bolaget av de arbetsgivare som ingått pensioneringsavtal med bolaget samt de i bolaget försäkrade. Bolagets årsvinst skall enligt 8 § i bolagsordningen avsättas till återbäringsfonden men även tas i anspråk till ändamål som anges i försäkringsrörelselagen (1982:713). Om bolaget träder i likvidation skall bolagets tillgångar enligt § 10 i bolagsordningen fördelas mellan delägarna enligt regler som fastställs av därtill berörd myndighet. Några särskilda bevis om delägarskap ges inte ut. Delägarskap erhålles genom att pensioneringsavtal träffas.

Övervägande antal av de avtal om pensionering, som har träffats av arbetsgivare för sina arbetstagare, har skett på grund av kollektivavtal. Innehållet i försäkringsavtalet har i dessa fall helt styrts av för arbetsgivaren gällande kollektivavtal.

Staten åberopar i sin inlägga Försäkringstekniska riktlinjer samt försäkringsvillkor, som tillämpas av Alecta fr o m den 1 januari 2003, aktbilaga 7. Enligt dessa försäkringsvillkor finns det hos Alecta både förmånsbestämda försäkringar och premiebestämda försäkringar. Vid förmånsbestämd försäkring är pensionen bestämd i försäkringsavtalet och premien bestäms tid efter annan efter försäkringstekniska antaganden, så att avtalad pension kan utbetalas till den anställde vid dennes pensionering. Vid premiebestämd försäkring är det premien som är bestämd i försäkringsavtalet och den förmån den anställde erhåller bestäms av försäkringstekniska antaganden. Annorlunda uttryckt och något förenklat kan man påstå att vid förmånsbestämd försäkring är det arbetsgivaren, som tar risken vid dålig utveckling av försäkringskapitalet men erhåller fördelen

av en god utveckling. Vid premiebestämd försäkring drabbar en dålig utveckling arbetstagaren som då i stället gynnas av en positiv utveckling.

Föreningen anser sig inte ha rätt att tillföra målet dokumentation, som kan anses vara bevis, och anser sig därför inte kunna redovisa vilka regler Alecta må ha tillämpat vid tiden för konkursgäldenärens inbetalningar och vid tiden för fördelning av de s k företagsanknutna medlen. Det är emellertid föreningens uppfattning att premiebestämda försäkringar tillkommit under senare tid och då med betydligt lägre premier än de som betals för förmånsbestämda försäkringar, så att överskottet i Alectas konsolideringsfond vid allokeringstillfället i september 1999 i huvudsak tillkom arbetsgivarna även om även arbetstagarna anses ha varit delägare i Alecta enligt Alectas bolagsordning.

Staten har i sitt yttrande påpekat att när beslutet om utbetalning av företagsanknutna medel fattades var detta första gången och, enligt uppgift från Alecta, troligtvis sista gången. Enligt föreningens uppfattning torde detta helt kunna tillskrivas dels den extremt goda utveckling som samtliga försäkringsbolag hade under 1990-talet, dels de nya försäkrings tekniska riktlinjer, som åberopats av staten och som gäller från den 1 januari 2003, enligt vilka den kollektiva konsolideringsnivån endast tillåts variera mellan 110 och 130 procent. Det överskott, som Alecta hade "tillåtitt" uppkomma fram till 1998 och som Finansinspektion anmärkt på, var för stort för att kunna "regleras" genom sänkning av kommande premier från arbetsgivarnas sida. De nu gällande riktlinjerna har tillkommit för att undvika att denna situation skall uppkomma i framtiden.

Oberoende av vilken uppfattning parterna må ha i målet om vem av Alectas delägare som kunde ha rätt till överskottet i konsolideringsfonden, när styrelsen i december 1998 fattade beslut om disposition av detta, har föreningen uppfattat det som ostridigt att utbetalning endast skett till arbetsgivare och inte till någon arbetstagare. Målet gäller ju också bara den rätt som må ha funnits för konkursgäldenären till sin del av överskottet i konsolideringsfonden. Den rätt gäldenären må ha haft till "sina" medel påverkas ju inte av att andra, arbetsgivare och arbetstagare, också må ha haft rätt till del i överskott i konsolideringsfonden.

Vid tidpunkten för konkursbesluten omfattade företagshypotek enligt 2 kap 1 § 1 st. då gällande lag om företagshypotek all näringsidkarens lösa egendom i den mån egendomen hörde till den intecknade verksamheten och egendomen inte föll under de undantag som anges i samma lagrums andra stycke.

Avtalet mellan Alecta och konkursgäldenären har träffats under gäldenärens normala drift av sin rörelse. Gäldenären har varit försäkringstagare hos Alecta och för sina anställda tecknat avtal om pensionsförmåner för dem och för detta betalat premier till Alecta. Konkursgäldenären har varit skyldig att träffa avtal med Alecta enligt kollektivavtal eller enligt tjänsteavtal.

Delägarskapet i Alecta är knutet till gäldenären i dennes egenskap av arbetsgivare för de försäkrade arbetstagarna. Enligt av staten ingivna försäkringsvillkor kan arbetsgivare inte överlåta pensioneringsavtalet eller de rättigheter respektive skyldigheter som följer av det. Delägarskapet kan därför inte "vara avsedd för allmän omsättning" och därigenom

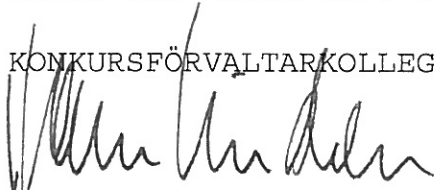
noteringar om tillgångar och skulder, vars värde kan fastställas först efter det att bouppteckningen upprättats. Återbäring, rabatt eller bonus av olika slag blir ofta kända först efter att den som skall erlägga betalning fastställt sitt bokslut. Som exempel på "osäker" skuld kan nämnas för hög preliminär debitering avseende elförbrukning. Det förhållandet att tillkommande fordran eller minskad skuld ej är slutligt klarlagd per konkursdagen innebär enligt föreningens uppfattning inte att sådan eventuell tillgång inte skulle omfattas av företagshypotek.

Sammanfattning

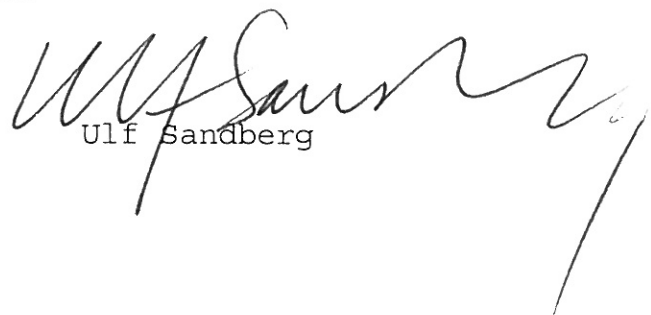
Arbetsgivare är vid förmånsbestämd försäkring ej skyldig erlägga högre premie än som enligt försäkringstekniska antagande behövs för att säkerställa den utlovade pensionen. Har konkursgäldenären före konkursen gjort för höga betalningar måste gäldenärens krav i anledning härav omfattas av företagshypotek.

Malmö och Falun 2004-03-29

KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIERNAS FÖRENING

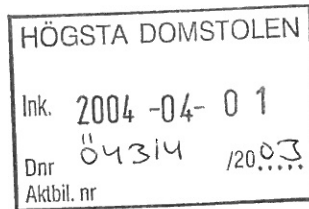

Hans Lindell

Ulf Sandberg

Information till konkursförvaltare

2001-05-21

Företagsanknutna medel från Alecta (f.d. SPP) och SPP Liv**§**Konkurser

Per den 30 september 1999 fördelades (allokerades) delar av Alectas och SPP Livs överskott genom att sk. Företagsanknutna medel allokerades till de arbetsgivare som betalt premier för ITP-försäkringen. Efter att fördelningen skett meddelades berörda arbetsgivare om hur stor summa som fördelats på var och en av dem.

Fördelningen gjordes utifrån kriterier som beslutats av de båda försäkringsbolagens styrelser. Något särskilt beslut om hur konkursföretag skulle behandlas fattades inte men inom Alecta och SPP Liv har sådana företag i största möjliga utsträckning behandlats på samma sätt som övriga företag.

En grundläggande förutsättning för samtliga företag för att få rätt till företagsanknutna medel var att företaget vid allokeringsstillfället (99-09-30) hade ett gällande pensioneringsavtal med något av försäkringsbolagen.

Observera att företag vars konkurser avslutats före allokeringsstillfället därför inte fått några medel allokerade till sig. Detta förhållande ändras inte av vad som anges nedan.

När det gäller konkurser som pågick vid allokeringsstillfället och konkurser som därefter inträffat var Alectas och SPP Livs tidigare ståndpunkt att pensioneringsavtalet upphörde vid utgången av den sjätte månaden efter att konkursen inträffade. Detta grundades bland annat på att den sk. ITP-garantin maximalt sträcker sig så långt.

Detta synsätt kommunicerades senare med de kollektivavtalsparter som står bakom ITP-avtalet. Då framkom att deras uppfattning var att pensioneringsavtalet borde anses gälla fram till dess att konkursen avslutats, dvs. fram till dess att bolaget upplöstes. Alecta och SPP Liv arbetar numer i enlighet med kollektivavtalsparternas synsätt.

Det förändrade synsättet innebär således att regeln om att bolag som försatts i konkurs före juni 1999 inte hade rätt till företagsanknutna medel ändras.

Innan det nya synsättet började tillämpas hade flera förvaltare varit i kontakt med Alecta och SPP Liv och efterhört om det i de konkurser de hanterar kan finnas företagsanknutna medel att vänta. Med hänsyn till den nya, mer omfattande, tidsperiod som nu tillämpas skulle ett svar som avges idag kunna vara positivt medan det svar som tidigare kan ha lämnats varit negativt.

Alecta och SPP Liv vill därför göra berörda konkursförvaltare uppmärksamma på detta förhållande.

Särskilt om konkurser som avslutats efter den 30 september 1999

I detta sammanhang finns anledning att påpeka att om gällande pensioneringsavtal inte sagts upp av någondera parten, men att konkursen avslutats, detta inte nödvändigtvis innebär att rätten till företagsanknutna medel upphört.

Hanteringen från Alecta och SPP-Livs sida

Alecta, vilken är den av ovanstående parter som administrerar utredningar angående företagsanknutna medel, vill härmed uppge att angivna regelförändring avseende konkurser föranleder en ytterligare mycket stor grupp utredningsfall. Dessa utredningsfall är inte endast till sitt antal avsevärt utan även mycket tidskrävande per ärende. Därför vill Alecta ange följande avseende sin egen hantering samt på vilket sätt konkursförvaltare bör agera;

Alecta gör nu en planering av kommande utredningsarbete i syfte att skapa snabba rutiner för service till berörda konkursförvaltare. Baserat på Alectas uppgifter kommer Alecta att gå igenom pensioneringsavtalen med här aktuella konkursföretag och utreda förutsättningarna för allokering.

Tidigast i september 2001 kommer berörda konkursförvaltare att kontaktas. Generell information kommer också att lämnas genom Konkursförvaltarkollegiet om tidplaner och närmare detaljer för det fortsatta arbetet.

Under planeringsperioden före september, kommer Alecta inte att kunna ge information i enskilda ärenden rörande konkurser, utan vi är tvungna att hänvisa till hösten 2001, enligt den närmare plan som alltså presenteras i september.

De konkursförvaltare som av något skäl, och "för säkerhets skull" vill anhängigöra frågeställningar eller någon form av intresse eller anspråk, före september kan skriftligen inkomma med begäran om rätt till företagsanknutna medel. En sådan begäran, som alltså inte är nödvändig att lämna före september, ska i så fall innehålla:

1. Vederbörlig behörighetshandling
2. Firma samt organisationsnummer för respektive bolag
3. Avtalsnummer (arbetsgivarnummer) hos Alecta som bolaget tidigare haft eller har nu
4. Vilken status bolaget har nu, såsom: pågående konkurs inledd år-mån-dag, avslutad konkurs inledd år-mån-dag - avslutad år-mån-dag.

Ovannämnda hantering är ett även för Alecta oförutsett merarbete till en redan hårt belastad del av befintlig verksamhet. Alecta hoppas att berörda respekterar en tilltagen hanteringstid. För det fall berörd konkursförvaltare önskar ytterligare information hänvisas till Alectas hemsida; www.alecta.se eller kontakta Företagsmedel på telefonnummer: 08-441 90 80.

Alecta pensionsförsäkring, ömsesidigt